

KATOLIČKE MISIJE.

Filosof John Locke ima u svojim spisima mnogo podataka o divljim narodima. Jednako je Voltaire i njemački filosof Christian Wolf upozorio javnost na Kinesku. Ovi zadnji to učiniše, imajući pred sobom spise njemačkih Isusovaca. I Locke je crpao vijesti i podatke iz spisa kršćanskih misijonara. I novija etnologija izrazuje se zahvalno o katoličkim misijonarima. Schmidtov »Anthropos« (časopis, izlazi u St. Gabriel kod Beča) uživa veliki ugled u modernih etnologa.

Felix Julien ističe, što znače katoličke misije na socijalnom polju: »Sestre trećeg reda Marijina posvetiše se sasma djeci i djevojkama na otoku Wallis. One ih prate korak za korakom, ruke im uputiše za djelo a njihova srca za molitvu. Iza nekoliko godina opet je tu živio među divljacima davno zaboravljeni tip čiste djevice, vjerne žene i blagoslovne majke. Da, čistoćom im opet dođe i snaga. Svi promatrači gledahu prije s boli u srcu, kako oni divljaci propadahu, a sada eto i ljepote i dječijeg blagoslova«. (Harmonies de la mer). Protestant v. Bülow piše o djelovanju katoličkih misijonara u Oceaniji: »Kako u starijim zemljama i starom svijetu, tako se i ovdje ističe katolička Crkva iznad raznih protestanskih vjerskih zajednica, i to time, što ona svoje vjernike neprestano drži u zaptu i vazda ima pred očim duhovne interese, a da ipak ne napusti te uvede dobre biljke kao: dobre vrsti banane i razno amerikansko i australsko voće, pa tako djeluje i na dobro tjelesno svojih vjernika. I ovdje kao i kod nas pokazuje ona svoju veliku organizatornu moć i vlast nad vjernicima. Ona je brzo upoznala, gdje je ovdje klica zlu. Pazi na život i daje dobar primjer. Sasma drukčije stoji stvar s raznim protestanskim crkvenim zajednicama«. (Kölnische Volkszeitung 27. 7. 1885). Slično se izrazuje nekatolik Adrijan Jakobsen o radu kat. misijonara na otočju u Banda moru kod Australije i južne Amerike (Reise in die Inselwelt des Bandameeres, 46 ff). Baron v. Richthofen piše u svojem djelu »Tagebücher aus China«: »Misijonari se tuže, jer vide, da je njihov trud bez uspjeha. Protestanski se misijonari drže otvorenih luka. Između misijonara ima vrsnih sila, ali je veliki broj, mislim većina sasma nesposobna za misijsko djelo. Puno više stoje katolički misijonari. O tome je uvjeren svaki čovjek u Kineskoj, ma kojoj on vjeri pripadao« (I. 147). I Eugen Wolf piše: »Katolički misijonar živi u Kini samo za svoje djelo obraćanja, odgajanja i milosrđa. On obično umire na mjestu, gdje je i djelovao, i to kao žrtva klime i svog zvanja. Drukčije je s engleskim i amerikanskim (protestanskim) misijonskim kućama u Kineskoj. Njihove su kuće sagrađene u stilu ville sa širokim verandama okolo, posred krasnih perivoja«. (Wanderungen im inneren Chinas, 262). I protestanski misijonar Mr. Knox

divi se katoličkim misijonarima u Koreji i Japanu: »Nije čudo, što se junačkim misijonarima katoličke Crkve dive ljudi, a naprotiv im malo imponira ugodan obiteljski život protestanskih misijonara u krugu njihovih žena i djece. Ma kako malo simpatisali s dogmama katoličke Crkve, opet nas zadivljuje siromaštvo, ustrajnost, ustrpljivost njezinih misijonara. Svaki misleći misijonar mora da se upita, nije li reformacija predaleko pošla i nijesu li ovi tipovi (katolički) svećenički, samostanski, vojnički napokon više u skladu s idejom jednog pravog misijonara« (Die katholischen Missionen 1895, s 24).

Ovakovih izjava imade bezbroja, u kojima se svi misaoni ljudi, katolici i nekatolici, dive ozornome radu katoličkih misijonara. Tko je posjetio vatikansku izložbu ove godine, taj se tekar morao diviti tako ogromnom uspjehu i znamenitom radu naših misijonara. Tu su svi misijski redovi izložili statistike, školske radove, etnološke uzorke, bezbroj predmeta tako važnih za kulturu i običaji dalekih naroda. Vatikanska je izložba zorna obuka o misijskom djelu.

1. Povijest katoličkih misija.

Sv. Pavao veli: »Zato Krist umrije i uskrse i oživi da zavlada i mrtvima i živima«. (Rim. 14, 9). Sam je Isus poslao apostole: »Idite i naučavajte sve narode krsteći ih« (Mat. 28, 19). I odoše apostoli u svijet. Kršćanstvo se brzo širilo. Već Tertulijan opaža polovicom trećeg vijeka: »Mi se množimo, i kod nas ubijaju. Krv je (mučenika) sjeme kršćana« (Apol. 40). Justin je zabilježio oko g. 150., da kršćanska nauka ozvanja po gradovima Njemačke, po Grčkoj i među barbarima (Dialogus cum T. Jud., 117). Svršetkom IV. vijeka rimsko je carstvo ležalo u rasulu, barbarski su narodi odastvuda provalili, a kršćanstvo? Ono je divno cvjetalo, kako pokazuje jedna vrlo zgodna geografsko-povjesna karta, koju je prof. Dürk izložio u vatikanskoj izložbi. Ovo djelo obraćenja nastavlja kat. Crkva kroz sve vijekove. Sv. Patricij (u. 465) misijonira kod Kelta u Irskoj, sv. Kolumban (u. 597) kod Kelta u Škotskoj, benediktinac sv. Augustin (u. 605) po Engleskoj. Sv. Bonifacij predobiva Nijemce za kršćanstvo. Drugi apostoli zalaze u Švedsku, Norvešku, Islandiju i Grenlandiju. Sv. Ćiril i Metod obraćaju Slavene u Češkoj i Moravskoj, sv. Stjepan Madžare, Sv. Benno, Adalbert, Ansgar i t. d. dovede bezbroj novih vjernika u Crkvu. Benediktinci, Kamaldulesi, Cistercite, Dominikanci, Franjevci misijoniraju po raznim krajevima. Nadolazi doba velikih otkrića. Amerika, Azija i Afrika otvaraju se katoličkoj Crkvi. U tim je krajevima brzo stekla Crkva, što je bila izgubila u Evropi uslijed reformacije. Portugalska, Španjolska, Francuska takme se u radu za misije od 15. do 17. vijeka. U 16. vijeku osnovana je

Družba Isusova. Njezini članovi zalaze u sve krajeve po portugalskim, španjolskim, francuskim naseobinama, te u mongulske zemlje, čak u Kinesku i Japan, Ameriku; a dokinućem ove Družbe (g. 1773) morade do 3000 Isusovaca ostaviti svoje misijonsko djelo. Francuska je revolucija znatno oslabila rad katoličkih misijonara. Iza revolucije poče novo doba za misije. Upravo u Francuskoj niknuše »Udruga za raširenje vjere« g. 1822. u Lyonu, te »Udruga Isusovo djetinstvo« g. 1843. s centralom u Parizu. Ove se dvije ustanove raširše po svem katoličkom svijetu. Daskora se pojaví kod svih naroda pokret za dokinúće ropstva. Sada radi silni broj katoličkih redova među poganima, a oni koji poznavaju vremena vele, da je naše doba odlučan čas za katoličku Crkvu u njezinom misijonskom djelovanju.

2. Sadañje stanje kat. misija.

A. Rembold D. I. sastavio je popis glavnih misijonskih redova. Taj je popis doslije najtočniji, a objelodanio ga je u »Civiltà cattolica« (20. 6. 1925). Odatle prenosimo slijedeće podatke .

Misijonara među poganima u pravom značenju :

Kapucini svećenika 395 i 140 drugih osoba, ukupno 535.

Oci Sv. Duha sveć. 449 i 167 drugih os., ukupno 616.

Franjevci sveć. 717 i 186 drugih osoba, ukupno 903.

Misijonsko sjemenište u Parizu sveć. 1115, ukupno 903.

Isusovci sveć. 1255, drugih os. 642, ukupno 1897.

Misijonari na bližem istoku.

Kapucini svećenici 75, drugih osoba 41, ukupno 116.

Isusovci sveć. 128, drugih os. 116, uk. 244.

Franjevci sveć. 461, dr. os. 221, uk. 682.

Misijonari u širem smislu riječi.

Kapucini sveć. 321, dr. os. 156, uk. 477.

Franjevci sveć. 431, dr. os. 268, uk. 699.

Isusovci sveć. 703, dr. os. 875, uk. 1578.

Opći pregled.

Oci Sv. Duha 616.

Sjemenište misijsko u Parizu 1115.

Kapucini 1138.

Franjevci 2284.

Isusovci 3719.

Sv. je Stolica podijelila sve misijske krajeve u 376 dijelova (za sada), te ih je povjerila među 44 misijska reda i svjetovni kler. Prema »Calendario Atlante delle missioni cattoliche« (Novara 1925) djeluju u misijama :

Asumcionisti u grčkom okružju.

Congregacija Isusa i Marije (Eudisti) u Mongoliji, Téagar, Souei-Juen, Ninghia, Tatung, N. Antuerpia, Leopoldville, Kassai s 315 svećenika i 53 lajika.

Kongregacija misijonara Sinova bezgrješnog Srca Bl. Dj. Marije u Fernando Poo, Choco s 55 svećenika i 30 lajika.

Kongregacija misijonara presv. Srca Isusova od Issouduna u Thsuapa, Victoria, Celebes, Nova Gvineja nizozemska, Papuasija, Rabuala, Otoci Gilb s 123 svećenika i 84 lajika.

Kongregacija misija (Lazaristi) u Celi, Klukklang, Yüklgang, Kingang, Kanchow, Ceklam, Fort Dauphin, Limona, Tierradentro, Arauca, Geraldtonium, Bathurstium s 522 svećenika i 223 lajika.

Kongregacija Oblata Bl. D. M. Bezgrješne u Kolumbusu, Jaffani, Cimbebasia, Kimberleyu, Transvaalu, Basutolandu, Natalu, Yukonu i Princ Rupertu, Mackenzie, Athabaskai, Keewatin s 386 svećenika i 266 lajika.

Kongregacija Oblata sv. Franje Saleskog u Namqualand i Orange s 24 svećenika i 5 lajika.

Kongregacija Muke G. N. Isusa Krista u Nikopolisu, Maranonu s 31 svećenika i 8 lajika.

Kongregacija svećenika od Presv. Srca Is. u Finlandiji, Fumbanu, Stanleyu, Garlepu, Bengkoelenu s 46 svećenika i 17 lajika.

Kongregacija Presv. Srca od Picpus u Banki i Bilitonu, Hawai, Cook i Manikiki, Tahiti, Marquesasu s 83 svećenika i 60 lajika.

Kongregacija sv. Križa u Dacci.

Kongregacija Sv. Duha i bezgr. Srca Marijina u Senegalu, Senegambiji, Gvineji Gall., Sierra Leonisu, Nigerijai Mer., Zanzibaru, Bagamojo, Ubanghi-Chari, Kamerunu, Gabonu, Laongu, Brazzavilli Kitangi, Kilimanjaro s 272 svećenika i 101 lajika.

Kongregacija Sv. Duha u Kongu donjem, Cunene, Cubango, Lundi, Kronstadtu, Mayotti, Sv. Dionisu, pot. Ludovic., Diego Suarez, Mayunga, sv. Petru i Miquelonu, Gvadalupi, sv. Petru na Martiniqui, Guyani, Teffe s 336 svećenika i 93 lajika.

Kongregacija Presv. Otkupitelja u Madati, Roseau, Guyani Holl. s 24 sveć. i 27 lajika.

Eremita rec. sv. Augustina u Casanare, Palawanu s 23 svećenika.

Eremita sv. Augustina u S, Mauriciju Agau., Hunanu, sv. Leonu de Amajonas, Cooktownu s 42 svećenika i 1 lajikom.

Sinovi Presv. Srca od Verone u Chartoumu, Bahr el Ghazal, Nilu, Lydenburgu s 72 svećenika i 28 lajika.

Torinski institut od Consolate u Kaffi, Kenya, Iringi s 57 svećenika i 20 lajika.

Misijonari od Salette u Antsirabe s 16 sveć. i 6 laj.

Misijonari sv. Franje Saleskog iz Annecya u Nagpuruumu i Visagapatamiumu s 70 svećenika i 18 lajika.

Bosonogi Karmelićani u Verapoliumu, Quilonu i Uraba s 185 sveć. i 23 l.

Bosonogi Trinitarci u Benadiru s 6 sv. i 3 l.

Franjevci, na Rodu, u Alepu, Scensi, Sciansi, Sciantonu, Hu-

pe, Hankowu, Wuchangu, Hunanu, Sapporu, Maroku, Rabatu, Libiji, Egiptu, Lulua i Katngi, Zamori, Uçayali, El Beni, Chaco s 1360 članova (gore navedosmo po o Remboldu 2284).

Kapucini u Sofiji i Plovdivu, Kandiji, Arabiji, Siriji, Lahoriumu, Agri, Allahabadumu, Ajmeru, Kamsu, Gibuti, Galla (Afrika). Dar es salamu, Ubanghi belg., Port Victoria, Bluenelds, Gjoajiri, Caqueta, Caroni, Sodinoes Araucania, Padang, Borneo nizoz., Gvamu s 428 sveć. 664 l.

Dominikanci u Langsonu i Caobangu, Tonkinu, Foochowu, Amoyu, Funingu, Tinchowu, Shikoku, na Formosi, Uelle, Curacao, Port Hisp., Canelos i Macs, Urumbamba i Adelaidopolis s 346 sveć. i 16 laj.

Premostratensi u Uelle zap. s 18 sveć. i 16 l.

Benediktinci u Gibraltaru, Kandyumu, Wonsanu, Lindi, Katinga, Transvalu, Eshowe, Nova Nurcia, Drysdale River s 95 sv. i 58 l.

Red Marijinih Sluga u Swazilandu s 5 sv. i 3 l.

Pia societas missionum (Pallotti) na rtu Dobre nade s 9 sv. i 4 l.

Salesijanci u Assamu, Shiochowu, rij. Niger, Mendez et Gvalaquiza, Magellanum, Patagoniji, Kimberley i 100 sveć. i 91 l.

Pia societas s. Franc Xav. za vanjske misije u Honan s 16 svećenika.

Misijonari de Marijanhill u Marijanhillu s 164 sveć. i 65 l.

Milansko sjemenište za vanjske misije u Krishnaghurunu, Hyderabadumu, Birmaniji, Honanu, Hong Kongu s 146 svećenika.

Pariško sjemenište za vanjske misije u Pondicheryu, Meissurumu, Coimbaturumu, Kombakonijumu, Malaki, Birmaniji, Siamu, Tonkinu, Laosu, Cambogia, Concicina, Mandžuriji, Tibetu, Secienu, Yunbanu, Kienčangu, Kuiceu, Lang longu, Kantonu, Swatowu, Kuangtongu, Kuamsi, Hakodatumu, Tokienumu, Osakeniumu, Nagasakumu, Seoulu i Taiku s 2295 sveć. i 454 l. (Rembold ima samo 1115 ukupno).

Rimsko sjemenište sv. Petra i Pavla u Scensiu s 22 sveć.

Isusovci u Bombayu, Puniumu, Kalikutiumu, Trichinopolisu, Kalkuti, Patnumu, Trincomaliji, Gallenumu. Celiu, Ngan Hoelu, Nankinu, Hiroshima, Marijanskim, Karolinskim i Marshall otocima, u Koangu, Zambesu, Tananarive, Fianarantsoa, Alaski, Honduras brit., Jamaici, Guyani brit., Bataviji s 1284 sveć. i 682 brata pomoć. («Ricordo della mostra delle missioni della Compagnija di Gesu nella esposizione missionaria vaticana 1925» ima ukupni broj članova 3484, a Rembold ima 3719).

Lionsko društvo za afričke misije u Delti Nila, Volti, Liberiji, Korogo, na obali Slon, kosti, zlat. obali, Togu, Dahomeyu, Benini, Nigeriji s 256 sveć. i 74 l.

Maristi u Wellingtoniumu, Salomonovi otoci, Nove Ebride, Nova Kaledonija, Fiji, Oceanija s 171 sveć. i 72 l.

Marijina Družba bl. Montforta u Islandiji, Shire, plana sv. Martina s 47 sveć. i 7 l.

Bijeli Oci za Afriku u Ghardaji u Sahari, Bamoku, Kongu, Ruandi, Ugandi, jezero Albert, Victoria Nuianza, Urundi, Uniany-embe, Tanganiki, Bangvelu i Nyassi s 311 sveć. i 90 l.

Družba sv. Kolumbana u Hanyangu (kini).

Josipovci u Napu s 7 sveć. i 4 l.

Družba sv. Josipa Mill Hilla u Kafiristanu i Kashmiru, Nadraspatanu, Buki, na gornjem Nilu, Labuanu i Borneju s 169 sveć. i 4 l.

Družba Verbi Divini od Steyla u Kamsu, Sciantonu, Nijgati, Nagoyi, na Malim Sunda, u novoj Gvineji s 173 sveć. i 37 l.

Sve drugo ima svjetovni kler.

Dr. L. Berg (Die kath. Heidenmission als Kulturträger 111. 184) daje ovaj pregled o položaju u misijama među poganima iza rata: Svećenika ima 12.377 (prije rata 12.272) i od toga urođenika 4541 (3846), braće 3200, (od toga 477 urođenika), sestara 19.373 (18.093 prije rata, od toga sada urođenica 9198), katekista i učit. 35.263 (22.042), sjemeništa malih 93 s 5192 i 97 velikih s 2335 seminaraca, katekumena 1.093.578, katolika 17.548.854 (prije rata 15.946.176), crkvi i kapela 31. 516 (26.160), početnih škola 25.591 (prije r. 21.413), školske djece 1.093.406 (prije r. 966.387).

U gornjim su brojevima uključene i misijonarke kod istoimenog svog reda. U misijama sada sudjeluju ovi ženski redovi: Benediktinke oblate, B. misijonske sestre, misijske sestre dragocjene krvi, Boromejke, Službenice sv. Duha, Marijine službenice, Dominikanke od Ilanza, Dominikanke od Schlehdorfa, Engl. gospođice, Franjevke od Heythuizena, Franjevke misijonarke od Maria-Hilf, Gospođe od dobrog Pastira, Sestre III. reda sv. Franje, Franjevke misijonarke Marijine, Misijonske sestre od Presv. Srca Isusova, Sestre Katarinke, Sestre učiteljice od sv. Križa, Sestre sv. Križa u Ingenbohl, Sestre kršćanske ljubavi, Kćeri božanske ljubavi, Marijanistice, misijonske klarise, Oblate sv. Franje Saleskog, Pallottinke, Salvatorijanke, Vincentinke, Sestre božanske Providnosti, Bijele sestre, Uršulinke. Još nekoje ženske kongregacije ili redovi kane ići u misije.

A. A.

